

Krajowe Ramy Kwalifikacji

Krajowe Ramy Kwalifikacji (KRK) dla szkolnictwa wyższego to – w największym uogólnieniu – metoda opisu kształcenia w oparciu o efekty kształcenia, tj. wymagania, jakim powinien sprostać student po ukończeniu nauki w ramach danego cyklu kształcenia.

KRK, opracowane przez każdy z krajów biorących udział w Procesie Bolońskim, zawierają odniesienia do poziomów kwalifikacji w Europejskiej Ramie Kwalifikacji (ERK), dzięki czemu kwalifikacje stają się bardziej czytelne w różnych państwach i systemach kwalifikacji w Europie, co umożliwia powiązanie różnych krajowych systemów kwalifikacji.

Kwalifikacja - tytuł, stopień itp., utożsamiany z odpowiadającym mu dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem, wydawanym po zakończeniu pewnego etapu kształcenia, poświadczającym osiągnięcie określonych efektów kształcenia.

Każda kwalifikacja w zakresie szkolnictwa wyższego jest scharakteryzowana przez:

- efekty kształcenia,
- poziom i odpowiadający mu nakład pracy studenta, wyrażony w punktach ECTS.

Atrybutem kwalifikacji może być też profil, określający charakter uzyskanych efektów kształcenia (np. profil praktyczny, profil teoretyczny) lub też specyficzny obszar tematyczny (dziedzina) kształcenia (np. humanistyka, technika, sztuka).

Funkcje KRK:

- wspomaganie mobilności studentów i absolwentów oraz ułatwienia w międzynarodowym uznawaniu kwalifikacji absolwentów (możliwość porównania poziomu kwalifikacji w jednym kraju z kwalifikacjami w innych krajach Europy poprzez odniesienie do poziomu kwalifikacji w Europejskich Ramach Kwalifikacji);
- zwiększenie międzynarodowej przejrzystości systemów szkolnictwa wyższego i wydawanych w nich dyplomów;
- zwiększenie jakości i różnorodności oferty edukacyjnej polskich uczelni;
- dostosowanie programów studiów do oczekiwań, możliwości i predyspozycji uczących się;
- dostosowanie kompetencji absolwentów do potrzeb rynku pracy oraz zwiększenie ich zdolności do zatrudnienia;

- wzrost autonomii i odpowiedzialności uczelni za tworzone i prowadzone programy studiów, ułatwienie modyfikacji programów;
- lepsza, łatwiej dostępna i wszechstronna informacja (dla kandydatów na studia, dla osób pragnących uzupełnić swoje wykształcenie, dla pracodawców i innych interesariuszy) dotycząca kompetencji uzyskiwanych przez absolwentów w ramach poszczególnych programów i ścieżek kształcenia;
- wzrost dostępności kształcenia i zachęta do jego kontynuacji.

Efekty kształcenia – zestaw kompetencji określających, co student będzie wiedział, rozumiał i/lub potrafił zrobić po zakończeniu procesu kształcenia.

Rodzaje efektów kształcenia:

- ogólne – charakterystyczne dla danego poziomu kształcenia (np. dla studiów I stopnia), w znacznym stopniu niezależne od kierunku studiów;
- „dziedzinowe” – charakterystyczne dla danego poziomu kształcenia w określonym szerokim obszarze kształcenia, obejmującym całą grupę kierunków studiów (np. dla kierunków technicznych);
- szczegółowe – specyficzne dla danego programu studiów i jego konkretnej realizacji w danej uczelni lub jednostce prowadzącej studia.

W Europejskich Ramach Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK) efekty uczenia się zdefiniowane są w trzech kategoriach:

- wiedza, która oznacza efekt przyswajania informacji przez uczenie się; jest ona zbiorem opisu faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z określoną dziedziną pracy lub nauki,
- umiejętności, które w kontekście ERK mogą być umysłowe/kognitywne (myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne) oraz praktyczne (związane ze sprawnością manualną i korzystaniem z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów); oznaczają one zdolność do stosowania wiedzy w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów,

- kompetencje personalne i społeczne, które w kontekście ERK określa się w kategoriach odpowiedzialności i autonomii; oznaczają one potwierdzoną zdolność stosowania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji personalnych, społecznych lub metodologicznych okazywaną w pracy lub w nauce oraz w karierze zawodowej i rozwoju osobowym.

W pracach nad Polską Ramą Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego przyjęto także opis efektów kształcenia w kategoriach:

- wiedzy,
- umiejętności,
- kompetencji personalnych i społecznych.

Poziomy kwalifikacji w KRK

W przyjętej w Polsce 8-poziomowej KRK, dla szkolnictwa wyższego wyróżniono trzy podstawowe poziomy kwalifikacji, odpowiadające trzystopniowej strukturze studiów (studia I, II i III stopnia):

- poziom I – odpowiadający kwalifikacjom związanym z ukończeniem studiów I stopnia,
- poziom II – odpowiadający kwalifikacjom związanym z ukończeniem studiów II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich,
- poziom III – odpowiadający kwalifikacjom związanym z ukończeniem studiów III stopnia (studiów doktoranckich).

Trzy poziomy wyróżnione dla szkolnictwa wyższego odpowiadają trzem najwyższym poziomom w KRK.

Podstawowe nazwy kwalifikacji:

- licencjat i inżynier – dla kwalifikacji na poziomie I,
- magister – dla kwalifikacji na poziomie II,
- doktor – dla kwalifikacji na poziomie III.

Obszary kształcenia, dla których został opracowany opis efektów kształcenia:

- obszar studiów humanistycznych,
- obszar studiów w naukach nauk społecznych,
- obszar studiów w naukach ścisłych,
- obszar studiów przyrodniczych,
- obszar studiów technicznych,
- obszar studiów medycznych,
- obszar studiów rolniczych, leśnych i weterynaryjnych,
- obszar studiów poświęconych sztuce.